



WSPÓŁPRACA RODZICÓW ZE SZKOŁĄ

Materiały edukacyjne w ramach projektu „Odporna Szkoła – Bezpieczny mŁodziak” II edycja

Trudności we współpracy rodziców ze szkołą mogą wynikać z wielu różnych czynników – zarówno po stronie rodziców, jak i szkoły - oto główne obszary, które najczęściej utrudniają tę współpracę:

1. Czynniki po stronie rodziców

- **Brak zaufania do szkoły** – rodzice czują, że ich dziecko jest niesprawiedliwie oceniane lub że nauczyciele nie rozumieją jego potrzeb.
- **Negatywne własne doświadczenia szkolne** – u części rodziców szkoła kojarzy się z presją, ocenianiem, karą, co utrudnia im nawiązanie partnerskich relacji ze szkołą.
- **Niski poziom kompetencji wychowawczych lub edukacyjnych** – niektórzy rodzice nie wiedzą, jak wspierać dziecko w nauce lub nie rozumieją zasad funkcjonowania szkoły.
- **Brak czasu** – praca zawodowa, obowiązki domowe, stres dnia codziennego powodują, że rodzice nie angażują się w życie szkoły.
- **Postawa roszczeniowa lub obronna** – rodzice skupiają się na obronie dziecka lub wymagają od szkoły nierealnych rzeczy, zamiast szukać rozwiązań we współpracy.
- **Trudności emocjonalne** – lęk, wstyd, poczucie winy czy bezradność wobec trudności dziecka mogą blokować kontakt ze szkołą.

2. Czynniki po stronie szkoły

- **Brak otwartości i partnerskiego podejścia** – nauczyciele mogą komunikować się z pozycji autorytetu, co utrudnia rodzicom poczucie współpracy.
- **Zbyt formalny, oceniający styl komunikacji** – rodzice często słyszą głównie o problemach dziecka, a rzadko o jego mocnych stronach.
- **Brak czasu i przeciążenie nauczycieli** – ogranicza możliwość indywidualnych rozmów i współpracy wychowawczej.
- **Niejasne zasady kontaktu** – brak ustalonych form i kanałów komunikacji (np. kiedy i jak można porozmawiać z nauczycielem).
- **Niewystarczające umiejętności komunikacyjne kadry** – brak empatii lub trudność w przyjmowaniu krytyki ze strony rodziców.

3. Czynniki relacyjne i systemowe

- **Brak wspólnego celu** – rodzice i szkoła często postrzegają swoje zadania oddzielnie, zamiast jako współodpowiedzialność za rozwój dziecka.
- **Niedostateczna wymiana informacji** – rodzice nie wiedzą, co dzieje się w szkole, a nauczyciele – co dzieje się w domu.
- **Konflikty i brak zaufania** – nawet drobne nieporozumienia mogą eskalować, jeśli brak jest mechanizmu otwartego dialogu.
- **Brak systemowych rozwiązań** – szkoła nie ma strategii współpracy z rodzicami (np. brak planu komunikacji, warsztatów, wspólnych inicjatyw).

4. Przykłady skutków tych trudności

- Rodzice pojawiają się w szkole tylko w sytuacjach problemowych.
- Spotkania z rodzicami mają charakter jednostronny – nauczyciel mówi, rodzic słucha.
- Dziecko staje się „polem bitwy” między dorosłymi zamiast beneficjentem współpracy.
- Pojawia się obustronna frustracja, unikanie kontaktu i narastanie dystansu.

Jakie działania mogą poprawić współpracę rodziców ze szkołą

1. Po stronie szkoły

- **Budowanie partnerskich relacji** – traktowanie rodziców jako sojuszników w wychowaniu, a nie „petentów” lub „problem”.
- **Komunikacja oparta na szacunku i empatii** – unikanie tonu oceniającego, skupienie się na faktach i wspólnych rozwiązaniach.
- **Informowanie o pozytywach** – przekazywanie rodzicom także dobrych wiadomości o dziecku, nie tylko uwag i problemów.
- **Dostępność nauczycieli** – jasne zasady kontaktu (np. konkretne dni konsultacji, e- dziennik, krótkie rozmowy po lekcjach).
- **Angażowanie rodziców w życie szkoły** – zapraszanie do współorganizowania wydarzeń, warsztatów, dni tematycznych.
- **Podnoszenie kompetencji kadry** – szkolenia z komunikacji, mediacji i współpracy z rodzicami.

2. Po stronie rodziców

- **Otwartość na dialog** – słuchanie nauczycieli bez natychmiastowego oceniania i przyjmowanie informacji o dziecku z gotowością do współpracy.
- **Wspieranie dziecka w nauce i wychowaniu** – zainteresowanie szkolnymi sprawami, rozmowy o emocjach i relacjach dziecka.
- **Konstruktywne reagowanie na trudności** – szukanie wspólnych rozwiązań zamiast przerzucania odpowiedzialności.
- **Uczestnictwo w zebraniach i konsultacjach** – nawet jeśli nie ma problemu, by pokazać zaangażowanie i dostępność.

3. Wspólne działania szkoły i rodziców

- **Ustalanie wspólnych celów wychowawczych** – np. na początku roku szkolnego, by wszyscy wiedzieli, jakie wartości i zasady są priorytetem.
- **Wspólne projekty** – np. akcje charytatywne, ekologiczne, festyny – dają okazję do budowania więzi i zaufania.
- **Warsztaty i spotkania edukacyjne** – np. o rozwoju emocjonalnym dziecka, radzeniu sobie ze stresem czy korzystaniu z technologii.
- **Kultura otwartego dialogu** – regularne spotkania w małych grupach (np. Rady Rodziców z nauczycielami) z możliwością wymiany opinii.
- **Włączenie pedagoga i psychologa** – jako mediatorów i ekspertów wspierających komunikację.



Kluczowe zasady skutecznej współpracy

Wzajemny szacunek – każda strona ma wiedzę i perspektywę wartą wysłuchania.

Wspólny cel – dobro dziecka, a nie rywalizacja o rację.

Stały kontakt, a nie tylko reakcja na problem.

Pozytywne wzmocnienie – docenianie zaangażowania drugiej strony.



Jak dyrektorzy szkół i przedszkoli mogą skutecznie poprawić współpracę z rodzicami.

1. Budowanie kultury dialogu i zaufania

- Kształtowanie atmosfery otwartości i wzajemnego szacunku – rodzic powinien czuć się partnerem, a nie petentem.
- Wspieranie nauczycieli w komunikacji z rodzicami – np. poprzez krótkie szkolenia, modelowanie sposobów rozmów, omawianie trudnych przypadków podczas rad pedagogicznych.
- Zachęcanie do częstych kontaktów nie tylko w sytuacjach problemowych – dzielenie się także pozytywnymi informacjami o dziecku.

2. Systemowe rozwiązania organizacyjne

- Określenie **czytelnych zasad kontaktu** z nauczycielami (np. godziny konsultacji, komunikacja przez dziennik elektroniczny, skrzynkę kontaktową szkoły).
- Zapewnienie **różnorodnych form kontaktu** – indywidualnych, grupowych, nieformalnych (np. wspólne spotkania tematyczne, dni otwarte, kawiarenki dla rodziców).
- Włączenie pedagoga i psychologa w proces współpracy z rodzicami – nie tylko interwencyjnie, ale profilaktycznie i edukacyjnie.

3. Wzmacnianie zaangażowania rodziców

- Tworzenie przestrzeni do współdziałania – angażowanie rodziców w inicjatywy szkolne, wydarzenia, projekty edukacyjne czy akcje społeczne.
- Wspieranie aktywności Rady Rodziców – traktowanie jej jako partnera w planowaniu działań wychowawczych i profilaktycznych.
- Docenianie i komunikowanie wdzięczności za udział rodziców w życiu szkoły – buduje to poczucie wspólnoty i motywuje do dalszego zaangażowania.

4. Profesjonalizacja komunikacji

- Promowanie **języka współpracy**, opartego na faktach i empatii – unikanie tonu oskarżającego, porównywania dzieci, ocen moralnych.
- Wprowadzanie zasady „informacji dwustronnej” – szkoła przekazuje informacje o dziecku, ale także aktywnie słucha rodzica i uwzględnia jego obserwacje.
- Utrzymywanie kontaktu nawet w trudnych sytuacjach – konstruktywna rozmowa z rodzicem w kryzysie często przynosi lepsze efekty niż formalne pisma.

5. Edukacja i wsparcie rodziców

- Organizowanie **warsztatów, webinarów i spotkań tematycznych** dla rodziców (np. o rozwoju emocjonalnym dziecka, radzeniu sobie ze stresem, higienie cyfrowej).
- Zapraszanie specjalistów (psycholog, pedagog, logopeda) do prowadzenia krótkich wystąpień podczas zebrań klasowych.
- Udostępnianie rodzicom materiałów edukacyjnych i informacji o możliwościach wsparcia w środowisku lokalnym.

6. Spójność przekazu całej kadry

- Dyrektor jako lider komunikacji – wyznacza standardy kontaktu z rodzicami i czuwa nad ich realizacją.
- Dbanie o jednolity przekaz całego zespołu nauczycieli – niespójne komunikaty obniżają zaufanie rodziców i zwiększają napięcia.
- Regularne omawianie sytuacji wychowawczych na poziomie rady pedagogicznej w duchu współpracy, a nie rozliczania.

7. Podstawowe zasady skutecznej współpracy

1. **Wzajemny szacunek i życzliwość.**
2. **Jasne zasady komunikacji.**
3. **Regularny kontakt, nie tylko interwencje.**
4. **Wspólna odpowiedzialność za rozwój dziecka.**
5. **Pozytywne wzmocnienie – doceniajmy, nie tylko wymagajmy**



A bardziej „życiowo” ujęte:

Jak poprawić współpracę z rodzicami – kilka praktycznych wskazówek dla dyrektorów szkół i przedszkoli

Współpraca z rodzicami potrafi być jednym z trudniejszych, ale też najbardziej kluczowych elementów pracy szkoły. Rodzice to nie tylko „odbiorcy” naszych działań – to partnerzy, którzy

mają ogromny wpływ na to, jak dziecko funkcjonuje w przedszkolu czy szkole. Dobra współpraca naprawdę ułatwia życie – dzieciom, nauczycielom i dyrekcji.

1. Zaufanie i otwartość to podstawa

Rodzice dużo chętniej współpracują, kiedy czują, że są traktowani z szacunkiem i że ktoś ich słucha.

- Warto dbać o **życzliwy ton rozmowy** – nawet w trudnych sytuacjach.
- Nie zaczynamy spotkań od problemów – najpierw powiedzmy coś dobrego o dziecku.
- Rodzic, który słyszy tylko krytykę, zamyka się. Ten, który czuje się partnerem, otwiera.

2. Dobra organizacja to połowa sukcesu

- Ustalmy **jasne zasady kontaktu** – kiedy i jak rodzic może porozmawiać z nauczycielem lub dyrektorem.
- Zadbajmy o to, żeby nauczyciele **mieli przestrzeń i czas** na rozmowy z rodzicami – nawet krótkie, ale spokojne.
- Pamiętajmy, że rodzice często żyją w biegu – elastyczność (np. spotkanie online, krótkie rozmowy po zajęciach) bywa bardzo pomocna.

3. Szukajmy okazji do spotkań, nie tylko wtedy, gdy coś się dzieje

- Warto zapraszać rodziców do współtworzenia szkolnych czy przedszkolnych wydarzeń – wtedy czują, że są częścią wspólnoty.
- Dni otwarte, warsztaty tematyczne, wspólne akcje – to nie tylko PR, ale **realny sposób na budowanie relacji**.
- Doceniajmy zaangażowanie – zwykłe „dziękujemy za pomoc” czy wpis w gazetce potrafi bardzo zbliżyć.

4. Wspierajmy nauczycieli w kontakcie z rodzicami

Nie każdy nauczyciel ma łatwość rozmowy z rodzicami – to kompetencja, którą można rozwijać.

- Warto organizować **krótkie szkolenia czy rozmowy zespołowe** o tym, jak rozmawiać z rodzicami bez napięcia i obronności.
- Dyrektor, który daje dobry przykład spokojnej, rzeczowej komunikacji, **ustawia ton dla całej szkoły.**
- Jeśli pojawia się konflikt, dobrze, by dyrektor był mediatorem – nie stroną, lecz kimś, kto pomaga znaleźć rozwiązanie.

5. Rodzic to nie wróg – to sojusznik

- Wspólnie zależy nam na jednym: żeby dziecko dobrze się rozwijało i czuło się bezpiecznie.
- Warto pokazywać rodzicom, że szkoła **widzi ich dziecko jako całość** – nie tylko ucznia z oceną z matematyki, ale też człowieka z emocjami.
- Gdy rodzic czuje, że szkoła naprawdę zna i rozumie jego dziecko, **zaufanie rośnie.**

6. Warto inwestować w komunikację

- Czasem wystarczy zmienić język: z „Państwa dziecko znowu...” na „Zastanówmy się wspólnie, jak pomóc, żeby...”.
- Regularny, spokojny kontakt (nawet krótkie wiadomości o sukcesach dziecka) buduje mosty na długo.
- Warto mieć zasadę: **więcej rozmów, mniej pism.**

Na koniec – kilka prostych zasad:

1. Zawsze zaczynaj od pozytywów.
2. Słuchaj, zanim odpowiesz.
3. Traktuj rodzica jak partnera, nie jak petenta.
4. Doceniaj drobne gesty i zaangażowanie.
5. Szukaj rozwiązań, nie winnych.

Dobra współpraca z rodzicami to nie luksus – to warunek spokojnej i skutecznej pracy szkoły. Nie wymaga wielkich programów, tylko codziennej uważności, rozmowy i ludzkiego podejścia.

Jak współpracować z rodzicami w sytuacjach kryzysowych

Sytuacje kryzysowe są nieuniknione: konflikty między dziećmi / uczniami , trudne zachowanie ucznia, niezadowolenie rodzica z decyzji nauczyciela, hejt w sieci, interwencja kuratora itp. To momenty, w których emocje biorą górę – a sposób, w jaki szkoła zareaguje, decyduje o tym, czy z kryzysu wyjdziemy z większym zaufaniem, czy z trwałym konfliktem.

1. Zachowaj spokój – emocje rodzica to nie atak na Ciebie

- W kryzysie rodzice często reagują emocjonalnie, bo **boją się o dziecko**. To nie zawsze brak szacunku – często to lęk i bezradność.
- Warto zacząć rozmowę od empatii: „Rozumiem, że to trudna sytuacja. Zależy nam, żeby dziecko czuło się bezpiecznie, więc poszukajmy razem rozwiązania.”
- Ton rozmowy ustawia jej przebieg. Spokój dyrektora lub nauczyciela działa **jak kotwica** – obniża napięcie po obu stronach.

2. Ustal fakty, nie oceniaj

- Kryzysy często narastają, bo obie strony operują emocjami i opiniami, a nie faktami.
- Warto pytać konkretnie: „Co dokładnie się wydarzyło?”, „Kto był obecny?”, „Jak to wyglądało z Pani/Pana perspektywy?”.
- Dobrze, by dyrektor był w takich rozmowach **osobą trzecią – neutralnym moderatorem**, a nie stroną konfliktu.

3. Komunikacja ma być jasna i spokojna

- Mów prostym językiem, bez urzędowych zwrotów i tonu obronnego.
- Unikaj zdań typu: „Regulamin stanowi, że...” – rodzic wtedy zamyka się. Zamiast tego: „Zgodnie z zasadami staramy się reagować tak, żeby było bezpiecznie dla wszystkich dzieci.”

- Zadbaj o **spójny przekaz** – jeśli różni nauczyciele mówią rodzicom coś innego, zaufanie znika.

4. Daj rodzicowi przestrzeń, by się wypowiedział

- Czasem rodzic potrzebuje najpierw się „wygadać”, zanim będzie w stanie rozmawiać o rozwiązaniach.
- Nie przerywaj, nie tłumacz się od razu – wysłuchanie to często **połowa sukcesu**.
- Po wysłuchaniu, powiedz krótko: „Dziękuję, że Pani/Pan to powiedział. Poszukajmy teraz, co możemy zrobić dalej.”

5. Szukaj wspólnych rozwiązań, nie winnych

- Kryzys nie musi kończyć się konfliktem, jeśli obie strony czują, że **wspólnie działają dla dobra dziecka**.
- Zamiast: „To rodzic powinien...”, „To nauczyciel zawinił...”, mówmy: „Zastanówmy się, jak możemy razem pomóc dziecku w tej sytuacji.”
- Warto zaproponować wspólne kroki: rozmowę z pedagogiem, wsparcie emocjonalne, plan działań w domu i w szkole.

6. Używaj zasady 24 godzin

- Jeśli konflikt zaczyna się eskalować, nie warto odpowiadać od razu – emocje mogą zniszczyć każdą dobrą intencję.
- Odczekanie i zaproszenie na rozmowę następnego dnia pozwala emocjom opaść i uniknąć pochopnych słów.

7. Włącz specjalistów – to nie oznaka słabości

- Pedagog, psycholog czy wychowawca mogą być bezcennym wsparciem przy rozmowach z rodzicami.

- Ich obecność daje rodzicowi poczucie, że szkoła **traktuje sprawę poważnie i działa zespołowo**.

8. Po kryzysie – odbuduj relację

- Warto wrócić do kontaktu z rodzicem po rozwiązaniu sytuacji, choćby krótkim zdaniem: „Jak się teraz dziecko czuje? Czy widzi Pani/Pan poprawę?”
- Pokazuje to, że szkole **naprawdę zależy**, a nie że „odhaczyła problem”.

9. Zadbaj o przygotowanie nauczycieli

- Dyrektor może pomóc, organizując **krótkie warsztaty lub omówienia** po trudnych sytuacjach: co poszło dobrze, co można było zrobić inaczej.
- Wspólna refleksja buduje kompetencje zespołu i spójność reakcji w przyszłości.

10. Zasada: kryzys to okazja

Każda trudna sytuacja może być też **momentem wzmocnienia relacji z rodzicami** – jeśli szkoła zareaguje spokojnie, mądrze i z empatią. Rodzic, który zobaczy, że szkoła słucha i



reaguje, będzie później bardziej skłonny współpracować – nawet w trudnych momentach.